

סוף זמן קר"ש

עש"ק פינחס

8:38

עש"ק מטו"מ 8:41

מאן דלא קרי קר"ש בעונתיה
בנדוי הוא כל ההוא יומא
(וזה"ק בלק קפ"ו)

י"ף ע"י: התאחדות אברכים דקהל ימב לב דסאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

שיעור השבוע

חבורת יסודי התורה

פרשת פינחס

מס' סוטה ד. עד ו.

פרשת מטו"מ

מס' סוטה ו: עד ח:

בלמוד מס' סוטה וראים כח היצר
לפסול לרב עניות, ובדרך הטבע א
אפשר לתקנו, אך ורק כח קדושת
לימוד התורה אפשר לנצל סיונות
הקשים, ואז יש תקוה לחשאר יהודי כשר.
דבריו רבש שליט"א בחתולת מס' סוטה

כ' תמוז תש"ע

פינחס

שנה י"ב גיליון ל"ד (תקט"ו)

מעייין השבוע

ונשלמה פרים שפתינו

במדדש תנוחמוס (פ' אחרי) עה"כ בפרשתן את קרבני לחמי
לאשי, כת' וזיל, צפה הקב"ה שביהמ"ק עתיד ליחרב ואמר הקב"ה
לישראל כל זמן שביהמ"ק קיים ואתם מקריבין קרבנות לתוכן
מכפר עליהם וזבמן שאין ביהמ"ק קיים במה מתכפר עליכם,
התעסקו בדת שהן משולין לקרבנות והן מתכפרין עליכם שנא'
את קרבני לחמי לאשי נמשלה תורה ללחם דכתיב (משלי ט') לכו
לחמי בלחמי, ע"כ.

ובגמ' מס' מנחות (ק"י ע"א) אמר ריש לקיש מ"ד את התורה
לעולה ולמנחה ולחטאת וגו' כל העוסק בתורה כאילו הקריב עולה
מנחה וכו' אמר רבא כל העוסק בתורה אינו צריך לא עולה ולא
מנחה וכו'. והקשו המפרשים מגמ' מס' שבת (י"ב ע"ב) מר'
ישמעאל בן אלישע שהטה את הנר בשבת וכתב על פנקסו אני
ישמעאל בן אלישע קריתי והייתי נר בשבת לכשיבנה ביהמ"ק
אביא חטאת שמינה, דקא היה יכול לעסוק בתורה ויפטר מקרבן,
והחיד"א בס' פני דוד תי' דכלפי חלק הכתנים אינו מועיל הקריאה
רק לחלק הגבוה ועוד תי' דאינו נחשב כאילו הקריב מן המובחר
וע"כ רצה ריביא להקריב קרבן בפועל (וע"ש נ"מ בין שני
התידושים קרבן בקרבן עולה דאין בה חלק לכתנים), והבני יששכר
(מאמרי ר"ת וכן בספר דרך פקודין הקדמה ה') כת' עפ"י הרמ"ע
מפאני בעשרה מאמרות שלעתידי לבא נצטרך להקריב כל
הקרבנות שחסרנו כל ימי תלותנו וכו' ומה שאמרו כל העוסק
בתורה וכו' הוא רק כדי להגן מן היסודין, ומסיק דהלכה תי חיוב
גמור למי שעבר איזה עבירה ח"ו לכתוב על פנקסו כזאת וכזאת
עשיתי ולכשיבנה ביהמ"ק אביא קרבן פלוני, ורא"י מגמ' הג"ל
דריב"א כתב על פנקסו וכי ס"ד שלא אמר הפרשה ועסק תורת
דיני חטאת, אלא ע"כ דזה לא מהני רק עד בנין ביהמ"ק וכשיבנה
ביהמ"ק החיוב במקומו עומד להביא קרבן המתחייב.

והנה ברש"י מס' יומא (פ' ע"א) אהא דתני האוכל חלב בזמן
הזה צריך לשיכתוב וכו' כת', וה"ק האוכל פחות מכזית בזה"ז
יכתוב כשיעור זה אכלתי שמא יבנה ביהמ"ק בימינו וכו' משמע
דאין חיוב אלא אם יבנה ביהמ"ק בימינו וכ"כ הר"ן בשם התוס'
דכשמת פקע חיובו מקרבן חטאת.
אמנם מדברי אריה"ק ידוע דאף אם מת צריך לתקן כל אשר
חטא בגלגולים אחרים, ופסק כף החיים (סימן של"ד אות קמ"ו)
שצריך לכתוב על פנקסו ולכתוב כלי נדר דשמה לא יזכה לבנין
ויהי' עליו רק נדר.

ועי' בס' בן יהודע שכל הקושיא הוא רק אליבא דרבא דס"ל
כל העוסק בתורה אינו צריך לא עולה וכו', אבל אליבא דריש
לקיש שאמר כאילו הקריב עולה וכו' איך אף לעתידי לבא יצטרך
להביא קרבן בפועל. ומתוך אליבא דרבא דס"ל אינו צריך
שריב"א כת' על פנקסו טרם קרא בפרשה ועל ידי כך גילה דעתו
שקריאה לא תפטרו לגמרי מכל וכל.

עם האותיות הקודמות להם. וקודם האותיות חר"ש באים
בסדר האל"ף בי"ת האותיות גז"ר, וקודם אותיות סס"ה באים
האותיות וי"ן, וכדי להפריד ולבטל את הגזר דין, בא בהפסק
ביניהם מלת שפ"ר, אשר האותיות הקודמות לזה הן קר"ע,
לרמו שהשופר קורע את הגזר דין ומהפכו לטובה.

נתעורר מדת הרחמים
איתא במדרש בדין הוא שיטול שכרו. ואפ"ל עפ"י מס'
בספד"ק נועם אלימלך לפרש הכתוב בקנאו את קנאתי וגו'
ולא כליתי את בני ישראל וגו', דכשיש דין למטה אין דין
למעלה, והוא בקנאו את קנאתי ולא כליתי, מתוך שעשה
בהם דין למטה, לא כליתי אותם כי נתעורר עליהם רחמים
גדולים עכ"ל.

ובזה יתפרש דברי המדרש בדין הוא שיטול שכרו,
דכשמת הדין גברו בעולם ר"ל, קשה מאוד שיקבל שכרו,
שקטרוג הדין מונע, אבל ע"י שעשה פנחס את הדין, וכשיש
דין למטה אין דין למעלה, ונתעורר מדת הרחמים בעולם,
ולזה גם כוחות הדין הסכימו שיטול שכרו, וז"ש בדין הוא
שיטול שכרו, ר"ל גם במדת הדין.

חזרה השכינה
ולא כליתי את בני ישראל, ויל"ד למה נתייבו כל בני
ישראל כליתיה, הלא לא חטאו כולם אלא חלק מהם. ויתבאר
הענין, דהנה ידוע דכל קיומן של עם ישראל הוא השכינה
שורה בתוכינו ופורס עלינו סוכת שלומה להגין בעדינו מכל
רע, ולכן יעץ בלעם למלך מואב להכשיל את בני ישראל
בעון זנות, וכמו שאמרו חז"ל (סנהדרין צג.), שאמר לו
אלהיהן של אלו שונא וזימה היא, וע"י העבירה של זנות
באים לידי סילוק השכינה, וכמאמר הכתוב (דברים כ"ג) ולא
יראה בך ערות דבר ושב מאחריך, ואם יש סילוק שכניה ח"ו
מתוך מחנה ישראל אוי יכול לשלוט בהם מגיפה, ולכן ע"י
שהפסיקו לחטוא בעון זנות חזרה השכינה לישראל ולא הי'
הכלי' על ישראל.

ופנחס ידע והבין דכשעומדין במצב כזה צריכים לעשות
מעשה בפועל, להסיר עושי העבירה בעצמם כי החטא היא
שממית והמה הגורמים לסילוק השכינה מישראל, ולזה אמר
הכתוב ויר"א פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן, היינו שראה
והבין שאין די בכל אלה, ולכן ויקם מתוך העדה ויקח רומח
בידו וגו', וידקרו את שניהם וגו', ורק ע"י שעמד למחות
בעוברי עבירה כראוי והפסיקו מלחטוא, בזה השיב את
השראת השכינה על בני ישראל, ועי"ז הי' ותעצר הגמגמה
מעל בני.

ובזה יתבאר מה שאמר הכתוב השיב את חמתי מעל
בני ישראל בקנאו את קנאתי וגו', היינו שהודיע ה"ש"ת
למשה רבינו לאמר לישראל שפנחס בן אלעזר במעשיו ביטל
את החרון אף אשר גרמה סילוק שכניה מישראל, וכיון
שחזרה השכינה הי' "ולא כליתי את בני" בקנאתי.

ברך משה

פנחס קיבל מצוה זאת מהקב"ה
במדרש, אמר הקב"ה בדין הוא שיטול פנחס] שכרו.
תמוה, דפשיטא שבדין מגיני שכר לכל עושה מצוה, ולמה לי
להשמיעני זאת כאן בפנחס. עוד קשה דהלא קיי"ל בקדושין
(דף ל"ט) דשכר מצוה בהאי עלמא ליבא, ולמה מגיני עלפנחס
שכר בהאי עלמא.

ויש ליישב, דהנה הקשו הפוסקים למה אין שכר מצוה
בעוה"ז, והלא צריך הקב"ה לקיים לא תלין פעולת שכיר.
ותירצו דדין זה נאמר דוקא כשבעה"ב בעצמו צוה לשכירו
לעשות מלאכתו, אבל אם שכרו להמלאכה ע"י שליח, אינו
מצוה בבל תלין. ויען שהתורה ניתנה ע"י משה רבינו, על כן
אין חיוב תשלום שכר בעוה"ז. אך במה דברים אמורים, בכל
התורה כולה שקיבל משה מסיני ומסרה ליהושע וכו', אבל
כאן שנתעלמה ההלכה ממושה, ופנחס בעצמו זכה להשיג
ההלכה ע"י שהקב"ה בעצמו נתן בו השכל לכך, נמצא
שמצוה זו קיבל פנחס לא ע"י שליח אלא מהקב"ה בבכורו
ובעצמו. על כן בדין הוא שיטול שכרו בעוה"ז, כי אמרה
תורה לא תלין פעולת שכיר.

יצאו מנפנחס ש"פ כהנים
הנני נתן לו את ביותי שלום. איתא בספרי על פסוק
זה, שיצאו מנפנחס פ' כהנים גדולים בבית ראשון ושלש
מאות כהנים גדולים בבית שני. ולכאורה מה הראיה מפסוק
זה. ונראה דאיתא בקדושין (דף ס"ו) דבעל מום עבודתו
פסולה שנאמר הנני נתן לו את ביותי "שלום", כשהוא שלם
ולא כשהוא חסר. ופריך הוא "שלום" כתיב ולא "שלם",
ומשני וי"ו שלום קטעו הוא וקרינן שלים. ולפי זה אי"ש,
דהנה שלי"ם בגימ' ש"פ, ושפיר מרומם שיצאו מנפנחס ש"פ
כהנים גדולים.

הולכים אחר הרוב
ובני קרח לא מתו. איתא במדרש דבני קרח כשראו את
משה אמרו האיך נעשה, אם ניקום מקמי' הלא יקצוף אבינו,
לא ניקום יקצוף משה רבינו, כשראו כל ישראל עמדו אף הם
עמדו. וקשה דהאיך השתיקו את הקצף של אביהם. ונראה
דהנה איתא בחולין (דף י"א) מנין דאולינן בתר רוב, ממכה
אבינו שחיבי מיתה, ודילמא לאו אבינו הוא, אלא דאולינן בתר
רוב שרוב בני האם הם מאביהם. וזה דאמרו בני קרח,
דאחיי שאנו חוששין לכבוד אבינו רק מכה דאולינן בתר רוב,
א"כ כשכל ישראל עומדים גם אנהו חייבין לקום כיון דאחרי
רבים להטוב ורוב ישראל עומדים, דאם אין חייבין למיול
בתר רוב, אי"כ שוב אין חייבין בכיבוד אביהם כלל ואו דראי
רשאין לעבור על דבריו ולקום מפני משה רבינו.

שובר קורע גז"ר
יום תרועה יהיה לכם. הנה השופר קורע גזר דין בלתי
טוב שעל ישראל ח"ו. ויש לרמו דבר זה בפסוק (תהלים פא,
ד) תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו, ופסוק זה דרשו ב"ר
(דף ק"ו) על ראש השנה, כי הנה ידוע שהאותיות מתחלפות

הילולא דצדיקיא

הרה"ק בעל אור לשמים מאפטא זצ"ל
כ"ה תמוז

למד תורה מתוך דחקות גדול, והיה עני מדוכא, וימי שבתו בסטאבניץ היו ימים של צער וענוי הגוף, ומסופר בכמה מקומות ענינים נפלאים מימי זיכוד הללו, אשר בהם זיכך את גופו לבלי ליהנות מהעולם, הצדיקים ידעו מעבודתו זו, וגם ניבאו לו עתיד טוב, וגם הוא בעצמו ידע מראש כי יקיים בו "וישגב אביון מעוני", וקיבל הכל בדומיה ובצפיה לרחי ה'.

"שמעתי מכ"ק אאזמו"ר הרה"ק מוואלברויס זצ"ל כי קודם שנתפרסם בעולם היה ל"עני ואביון גדול, ועל פסח היה מחמיר גדול ולא הכשיר שום כלי ורק אכלו בכלי חרש, ובכתה אשתו הרבנית, ושאלה מדוע את בוכית, השיבה למה לא אבכה, איש קדוש כמוך יצטרך לאכול בכלי חרש, נחמה והבטיחה שלשנה הבאה יזכו לאכול בכלי זהב, וכן הוה, לשנה אחרת הביא חסיד מווארשא מתנה על פסח כלי זהב, ובפסח כשאלו הרוטב בכלי זהב קרא אותה שתבוא לאכול מהכלי זהב כדי לקיים הבטחתו מאשקד"י. (מוצל מהאש, סדר היוחסין כט).

דבר זה, אבל באופן אחר, מסופר בספר גדולת הצדיקים (ויקוקין דנורא טו) "דודינו הרה"ק אלקי הרבי ר' מאירל זצ"ל מאפטא קודם שנתקבל לרב בסטאבניץ היה עני מדוכא, כמעט רוב השבוע היה יושב בתענית, פעם אחת היה לו תענית וזוגתו הרבנית ע"ה היתה מבשלת עבורו "געלע קאשע" והיה דרכם שאחר הבישול היו נותנים הקאשע להקערה ולהדביק הקאשע בדפנות הקערה היטב עד שנעשה גומא בהקאשע, ובתוך הגומא היו שופכים חלב רותח וכך היו אוכלין. אך זוגתו הרבנית לא היה לה קערה ושאלה קערה משכנתה, וכאשר בא לעת ערב אחר מנחה ומעריב עדיין לא בא הרה"ק לביתו, באה השכינה לביתה שתחזיר לה הקערה, אבל הרבנית היתה מבקשת אותה שתמתין עוד כי עדיין לא בא בעלה מביהמ"ד, והלכה השכינה לביתה ושהתה בביתה איזה זמן.

אבל כשהיתה צריכה הקערה מאד הלכה עוד הפעם במהירות להרבנית הנ"ל שתחזיר הקערה, וכאשר הקערה היתה עומדת על התנור רצתה לתפוס הקערה, וכאשר הרבנית ראתה שהיא תופסת הקערה רצתה גם היא לתפוס הקערה, והיתה הקערה ביד שניהם, ומתוך התאמצות נפלה הקערה על הארץ ונשברה, והקאשע נפלה על הארץ. ורצפת קרשים לא היה לה רק של עפר, ונתלכלכה הקאשע לגמרי עד שלא היה ראוי למאכל כלל, והשכנה הלכה לביתה, וכאשר הרבנית ראתה מה שנעשה עם הקאשע היתה בוכית מאד מאד, יען בעלה הרה"ק יושב כ"כ בתענית ועתה מה יהיה לו לאכול כשיבוא לביתו, והיה לה מזה עגמת נפש וצער גדול מאד. בתוך כך בא בעלה, וכאשר ראה שהיא בוכית, נבחל מאד ושאל אותה מה זאת, וסיפרה לו כל המעשה, אז השיב לה בזה"ל "שיון, דאס איז דער לעצטר נסיון, פארדאס וועלן מיר בקרוב עסן צוזאמען אין א זילבערין שישל", ולא עבר זמן רב עד שנתנו לו כתב רבנות להיות רב בסטאבניץ, וכן היה שבחוח"מ פסח בא גביר אחד מווארשא והביא לו מתנה קערת כסף, ואכלו מקערת כסף כמו שאמר.

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

אחד מן הצדיקים שהאירו את שמי החסידות בימי גדולתה ותפארתה היה הקדוש מרן רבי מאיר הלוי זצוק"ל אבד"ק סטאבניץ ואפטא, שהיה ידוע בשם "רבי מאירל מאפטא", בעמח"ס הקדוש "אור לשמים".

נולד לאביו הגה"צ רבי שמואל הלוי. אחיו הגדול של רבי מאיר, היה הגה"ק רבי מרדכי מסטאשוב זצוק"ל מבני החבריא הק' בלובלין. אמם היתה הרבנית הצדקנית פיגא ע"ה, והרבי מלובלין זצ"ל כשהיה מדבר משני אחים הללו היה קורא אותם "די בני פיגאילע". (ירבה תורה).

בהיותו ילד קטן נתייתם מאביו, ואמו לבדה גדלתו. אמו חבתו מאוד ומעולם לא היתה מקיצתו משינתו. פ"א בערותו חלם לו שאמו הקיצה אותו, ולא רצה אז לקום וישן הלאה, ושוב חלם לו פעם שנית שאמו הקיצה אותו, והיה לו לפלא כי ידע שאין זה דרכה, וקם וראה שאמו היא בתרדימת השינה, ולא היא הקיצה אותו כלל, והבין שלא אמו הזאת הקיצה אותו רק האם כל חי, די רעכטע מאמע, הקיצה אותו שיקום לעבודת הבורא. (שארית ברוך טו).

ויגדל הילד ויגמל ויצא לשוח בתורה ויעש פרי תבואה, יום יום עלה ונתעלה עד שנעשה ללמדן גדול חרף ובקי טובא, ויצא שמו כעלוי ותלמיד חכם מופלג, עד שזכה ליצוק מים על יד הגאון הגדול בדורו רבי יצחק אברהם הכהן זצ"ל אבד"ק סטאבניץ, בעל כתר כהונה זצ"ל.

רבו זה השפיע עליו מתורתו וחכמתו, וחיבב והעריץ אותו על פני שאר תלמידיו, עד כדי כך שקודם פטירתו השאיר לו חלק מעזובו, וביקש בצוואתו שיעלה את זכרונו ויזכה את נשמתו, כאשר נדפס בתולדותיו אשר בספר כתר כהונה (מועתק בספר מוצל מהאש) בזה"ל:

"לתלמידי ידידי הרבני המופלג החסיד מוה"ר מאיר סג"ל נ"י מסטאבניץ יותן שמונה עשר זהובים פוליש. נפשי בשאלתי הלא ידוע לרמעי"ל מגודל ידיעת התורה, כל תורתו למד ממני וברא מזכה אבא וכמוהו שתלמיד הגון לרבו, זכרוני שיעלה לפניו לזכות נשמתו מה דאפשר, וזה חסד של אמת ומובטחני שימלא בקשתי". (אגב, הגה"צ מוואידיסלאוו זצ"ל הוסיף על זה הגהה על הגליון: "גם הכוס של קידוש צוה לתת לוי").

לאחר חתונתו ישב על התורה ועל העבודה בעיר סטאבניץ אצל רבו הנ"ל, וגם למד תורה אצל אחיו הגדול אבד"ק סטאשוב הנ"ל שהיה מופלג ממנו בשנים, והיה מדריכו בדרך החסידות ומלמדו להועיל בעבודת ה'.

עם הרה"ק מראפשיץ זצ"ל

ידידות מיוחדת שררה בינו ובין הרה"ק הזקן מראפשיץ זצ"ל, בעוד שניהם יושבים בצל קורת הרה"ק בלובלין היו חברים וידידים, וכך נשארו כל הימים, הרה"ק מראפשיץ אף הורה לבנו הצעיר הרה"ק רבי אליעזר מדזיקוב זצ"ל שיבחר לו לרבי את האור לשמים ובלשונו הק': "ידו זעסט דארט זיצט א איד מיט א צוריסענעם שטריימעל, וואויל וועט זיין פאר די וואס וועלן זיך צו טשעפען צו איהם".

ברבות הימים אף נשתדך עם הרה"ק מראפשיץ, כי לקח לבתו את הרה"ק רבי מנחם מענדיל

מגלאגוב זצ"ל, שהיה בנו של הרה"ק רבי אשר ישע"י מראפשיץ זצ"ל, חתן הרה"ק מראפשיץ זצ"ל, ומסופר כי בבוא הצדיק מראפשיץ על החתונה הלך הצדיק מסטאבניץ לקראתו בעונה והכנעה יתירה כתלמיד לרבו, ובידו צלוחית עם יי"ש לשתות, וכאשר קיבל ברכת שלום מהצדיק מראפשיץ אמר לו הצדיק מסטאבניץ: "מחותן, כשיבוא משיח צדקינו נלכה לקראתו ג"כ עם צלוחית יי"ש, למען הראות גודל מרירות הגלות שעבר עלינו, שיוכל לראות ולשער א"ע במה החיו והשיבו נפשם עם קדוש בגלות מגודל חלישות לבס", והרה"ק מראפשיץ דהוי משתעי בלישנא דחוכמתא כידוע, השיב: "החיות מיי"ש לא יהיה עוד כל כך רבואת, אני אומר שילכו לקראתו עם רבי' כמוני, ואז יראה משיח צדקינו מרירות הגלות, במה שהחיו נפשם בגלות המר...". (פאר יצחק).

ובספר שארית ברוך (ח"ב, ע) מספר ענין נאה מה שראו אצלו בשעת ימי המשתה הללו. כי היה רגיל שהטאבאק פושקע היה מונח אצלו על השלחן, ובתוך שבעת ימי המשתה של חתנו הנ"ל, פ"א בתוך הסעודה נעתק הפושקע ממקומו על השלחן, והתחיל לחפש את הפושקע, והחתן בראותו שמחפש הפושקע, לקח את הפושקע והושיט לו בידו, והתחיל הוא תיכף להתאונן ולהתמרמר על החטא ההוא שבא לידו, שהחתן הדומה למלך שימש אותי, ואמר אח"כ החתן: שהוא מברך את עצמו שזיכה שיהיה לו הרה"ק תשובה כזה קודם כל נדרי, כמו שראה אז לחותנו ששב על החטא ההוא.

עד היכן גדלה ידודותם של הני תרי צדיקי, וכמה גדול היה הרב מראפשיץ בעיני האור לשמים, אפשר לראות ממעשה זו שסיפר הרה"ק במארנוב זצ"ל כי לוקינו הרה"ק מראפשיץ היה אהבה וחיבה גדולה עם הרה"ק ר' מאיר מאפטא זצ"ל, וכאשר נפטר זקנו מראפשיץ לא הודיעו לר' מאיר ז"ל מפטירתו זמן רב, פ"א בא איש כפרי אשר דר בכפר סמוך לעיר ראפשיץ, ויכנס להצדיק ר' מאיר והציע לפניו בקשתו, כי כאשר הוא מחזיק פרות חולבות אצל אדון א', וכעת נתמעט פרנסתו, כי הפרות חדלו לתת חלבן, ובתוך הדברים סיפר כי מלפנים כאשר היה במצוקה נסע אל הצדיק מראפשיץ, וכעת אחרי פטירתו הוא מבקש אשר הרבי מאפטא ומסטאבניץ יהיה פועל ישועות עבורו, ויהי כאשר שמע הרה"ק ר' מאיר זצ"ל את הבשורה רעה, הכה בכפו על ראשו וישא את קולו ויבך, וסגר את עצמו בחדרו, לאחר שעה יצא ואמר אל הכפרי בזה"ל: דיר פעלט א רבי, פאר משיח'ס צייטן וועט א טשוואק אויך קענען געבן מילך, נאר עס איז נעביך א רחמנות אויף ציון וירושלים וואס האט נעביך אהנגעווארין א הארץ פריינט. (מגדיל ישועות מלכו אות מד).

קרינו אתמוּל, מה טובו אהלֵך יעקב משכנתֵך
ישראל, כנחלים נטיו כנגות עלי נהר כאהלים נטע ה'
כארוים עלי מים. ויש להבין הדמיון של עסק התורה
לנחלים.

ויתבאר על פי דברי קדשו של הרה"ק רבי ברוך
ממעזיבו זללה"ה לפרש דברי רש"ז"ל מה טובו אהלֵך
יעקב, ראה פתחיהן שאינם מכוונים זה מול זה. הדנה
איחא במדרש (שהש"ר פ"ה ס"ג) אמר הקב"ה לישראל,
בני פתחו לי פתח אחד של תשובה כחודו של מחט, ואני
פותח לכם פתחים שיהיו עגלות וקרניות כנגסות בו. וזהו
כוונת רש"י ז"ל ראה שאין פתחיהם מכוונים, פי' פתחו
דישראל ופתחו דקוב"ה אינם מכוונים, שהקב"ה פותח
להם פתח יותר גדולה ממה שהם פותחים, על כן לא היה
יכול בלעם להרע להם, כי ראה שאם יעשו תשובה מועטת
כל דהו הקב"ה ישפיע להם כל טוב, עכ"ל.

ועל דרכו בקודש יל"פ באופן אחר קצת, על פי
דברי כ"ק מרן אמו"ר זללה"ה בברך משה (מקוה ישראל
אות יט) שדקדק בדברי המדרש האמור, מפני מה מקדים
ואומר תיבת בניי, גם ראוי להתבונן מדוע אמנם יספיק
פתח תשובה כחודו של מחט בזמן שנכשל האדם
בחטאים עונות ופשעים גדולים ועצומים. אך ביאור
הענין, כי מדרכו של עולם, כאשר חטא אדם כלפי חבירו,
צריך לרצותו ולפייסו כפי ערך החטא שחטא כנגדו, אבל
כשחטא בן כלפי אביו, ובה להתחרט על מעשיו ולבקש
מאביו למחול לו, אזי כרחם אב על בנים הוא מחול לו
בלב שלם, ומוסיף לקרבו ולהטיב עמו, אף בזמן שאין
פיוסו ותחייתו כפי ערך גודל החטא. וזה שאמרו במדרש,
אמר הקב"ה לישראל, בניי, פי' להיותכם בנים למקום, על
כן פתחו לי פתח אחד של תשובה כחודו של מחט, ואני
פותח לכם פתחים שיהיו עגלות וקרניות כנגסות בו, כי
מאחר שאנו בנים לה' אלהינו, על כן הוא מתרצה
ומתפייס אלינו בחרטה ופיוס מעט מזעיר, ובזמן שאנו
פותחין פתח של תשובה כחודו של מחט בלבד, הוא
ברחמיו יטהרנו ויקדשינו בקדושתו העליונה וישפיע
עלינו רוח טהרה ממרומים שנוכה לתשובה שלימה.

וראיה לדבר דאף התעוררות תשובה כחודו של
מחט יספיק לקרב את ישראל לאביהם שבשמים, הוא
ממה ששינוי במס' מקוואות (פ"ו מ"ח) מטהרין את
המקוה העליון מן התחתון והרחוק מן הקרוב (כגון שהיה
אחד מהם מים שאובים והשני מים כשרים), כיצד מביא
סלון של חרס וכו' ומושכו ומשיקו אפילו כשערה דיו. הרי
לן שיכולין לטהר מקוה שאינה כשירה על ידי שעושין
השקה כחוט השערה למקוה כשירה, וכן הדבר לגבי
תשובה, שאם האדם מתקרב אל ה' בהתעוררות כחודו של
מחט בלבד, הקב"ה משפיע עליו רוח טהרה ממרומים
שיוכה להתקרב אליו בתשובה שלימה.

ועל פי זה ביאר שם מאמר המשנה סוף מס' יומא,
אמר רבי עקיבא, אשריכם ישראל, לפני מי אתם מטהרין
ומי מטהר אתכם, אביכם שבשמים, שנאמר (יחזקאל לו
כה) וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם, ואומר (ירמיה יז
ג) מקוה ישראל ה', מה מקוה מטהר את הטמאים אף
הקב"ה מטהר את ישראל. והדקדוקים מבוארים מה ענין
לדרוש ולדמות את הקב"ה למקוה, גם מדוע כינה את
הש"י בתואר אביכם שבשמים. אמנם הכוונה אשריכם
ישראל לפני מי אתם מטהרין ומי מטהר אתכם אביכם
שבשמים, היינו אשריכם ישראל שאתם יכולים לטהר
עצמיכם ולעשות תשובה בניקל, והטעם כי הקב"ה הוא
אביכם שבשמים, וכרחם אב על בנים יקבל אף התעוררות

דברות קודש

מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

סיום מס' יומא א' פינחס שנת תש"ע לפ"ק

נתפרסם ע"י ועד להוצאת ספרי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

קטנה של תשובה כחודו של מחט, ועל זה מביא ראייה
לדבריו, ואומר מקוה ישראל ה', מה מקוה מטהר את
הטמאים אף הקב"ה מטהר את ישראל, פי' כשם שמקוה
מטהר על ידי השקה כחוט השערה ודיו, כך הקב"ה
מבקש מישראל להתקרב אליו רק בפתח קטן כחוט
השערה וכחודו של מחט, והוא ית"ש יגמור בעדינו
לטהרנו ולקדשינו בקדושתו העליונה, עכ"ל.

ועל פי זה יש לומר רמז על מה שאמרו דורשי
רשומות עקיבא ראשי תיבות יש קיונה עולמו בשעה
אחת, כי לפי דברי התנא רבי עקיבא שגי בטוהרה כל שהוא,
זה חומצו בשמו יש קונה עולמו בשמו אחת, דאין צורך
בהרבה תעניות וסיוגופים ושאר תיקוני תשובה, אלא יכול
לקנות עולמו בשעה אחת על ידי פתח כחודו של מחט.

וזה שאמר מה טובו אהלֵך יעקב משכנתֵך ישראל,
ראה שאין פתחיהן מכוונים, וכאמור דפתחו של ישראל
ופתחו של קוב"ה אינם מכוונים, כי הקב"ה פותח פתח
יותר גדולה ממה שבני ישראל פותחים, ולזה הביא דמיון
לזה כנחלים נטיו כנגות עלי נהר, דיש לנו ראייה לדבר
ממה שיכולין לטהר מקוה שאינה כשירה על ידי שעושין
השקה כחוט השערה למקוה כשירה, הכי נמי מועיל
ומתקבל תשובת בני ישראל אף אם אינו אלא כחודו של
מחט, והקב"ה פותח כפתחו של אולם.

עוד יש לומר רמז בשמו של רבי עקיבא שהוא
ראשי תיבות יש קיונה עולמו בשעה אחת.

וי"ל בהקדם מה שכתב הרא"ש במס' סוכה (דף ל).
הנותן אחרון במתנה על מנת להחזיר, צריך שיתנה
במתנה גמורה על מנת להחזיר לו במתנה, אבל אם אמר
יהא במתנה עד שתצא בו ואחר כך יהא שלי ככתחילה לא
יצא בו, דהוי כמו שאלו, משום דקנין לשעה לא הוי קנין
הגוף רק הוי כמו קנין פירות. ובתשובות הרא"ש (כלל
ל"ה סימן ב) הביא שיטת רבינו אביגדור כהן צדק, דגם
אם נותן במתנה לשעה על מנת לצאת בו הוי מתנה, וחזור
בשעתו ממילא להנותן, אלא הדוצרן תנאי דעל מנת, כדי
שלא יאכלנו או ימכרנו המקבל, דאז אין להנותן כלום,
אבל לולא התנאי דלא אכלו ואיחא בעיניה חזור ממילא,
וכתבו האחרונים (עיין באריכות בקצוה"ח סי' רמ"א
סק"ד ובנתיח"מ שם) דס"ל לרבינו אביגדור דקנין לשעה
גם בן מקרי קנין הגוף, ולכן יוצא בו ידי חובתו, עכ"ל.

ובחתן סופר (שער המקנה והקנין והשטרות סי' כ"ב
ח"ב דין קנין לזמן) הביא ראייה לשיטת רבינו אביגדור,
דאיחא במסכת סוכה (דף מא:): מעשה ברבן גמליאל רבי
יהושע ורבי אלעזר בן עזריה ורבי עקיבא שהיו באין
בספינה, ולא היה לולב אלא לרבן גמליאל בלבד שלקחו
באלף זוז, נטלו רבן גמליאל ויצא בו ונתנו לרבי יהושע
במתנה, נטלו רבי יהושע ויצא בו ונתנו לרבי אלעזר בן
עזריה במתנה, נטלו רבי אלעזר בן עזריה ויצא בו ונתנו
במתנה לרבי עקיבא, נטלו רבי עקיבא ויצא בו והחזירו
לרבן גמליאל. והקשו התוספות (ר"ה ואם לאו) למה לא

החזירו רבי יהושע לרבן גמליאל אלא נתנו לרבי אלעזר בן
עזריה ורבי אלעזר בן עזריה לרבי עקיבא. אמנם מזה
נראה דלא בעינן חזרה בהקנאה, דאי בעינן איך הקנה רבי
עקיבא בחזרה מה שהיה לרבי יהושע שקבלו מרבן
גמליאל במתנה על מנת להחזיר להקנות חזרה, אלא על
כרחך דליכא אלא מתנה לזמן וחזרו ממילא, ומה לי שרבי
יהושע נתנו או רבי עקיבא, ומה ראייה לשיטת רבינו
אביגדור, עכ"ל.

והנה התורה איקרי קנין (אבות פ"ו מ"א), ומעתה
מי שעוסק בתורה כל היום, בודאי שהוא זוכה לקנין
תורה, אך אלו הטורדים בפרנסתם יום יום, וקובעים
לעצמם שעה אחת בבוקר או בערב לעסוק בתורה, יכולים
לדמות בנפשם כי דוקא אלו שזוכים לישב באהלה של
תורה כל ימי חייהם בדי' אמות של הלכה בלבד, הם זוכים
לקנין התורה, מאחר דתורת ה' אומנתם ובהם יגו יומם
ולילה, והוא קנין נצחי שבכל עת ובכל זמן יעסקו בתורה,
אך הוא אשר כל היום הוא עסיק בעולם הגשמי, ובא
בביהמ"ד לשעה אחת ביום לעסוק בתורה, אינו אלא קנין
לשעה, ושמא לא הוי קנין, ואינו חשוב לפני הקב"ה.
אמנם לרבי עקיבא דקנין לשעה הוי קנין, גם שעה אחת
ביום שהאדם קובע עצמו ללמוד תורה חשוב מאד לפני
הקב"ה, ולכן שפיר נרמז בשמו תיבות יש קיונה עולמו
בשעה אחת, ללמדנו כי האדם זוכה לקנין התורה
ולקנות את עולמו גם בשעה אחת של לימוד התורה.
ומזה יוצא חיזוק גדול לבעלי בתים שזכו לבא
בביהמ"ד בבוקר או בערב לקבוע עתים לתורה, וזכו
לסיים מסכת, לדעת כמה גדלה חשיבות לימוד
התורה של אלו לומדי תורה אף בשעה אחת ביום.

עוד יש לומר רמז בשמו של רבי עקיבא שהוא
ראשי תיבות יש קיונה עולמו בשעה אחת.

דהנה מי שתורתו אומנתו ולומד כל היום, יש לו כל
היום כח קדושת עיקר התורה, כיון שהוא מתעצם ודבוק
בהתורה, ובדין יקרא בן תורה. אמנם מי שעוסק במסחר
הרבה שעות ביום בעולם הגשמי, וקובע עתים לתורה רק
לשעה אחת ביום, לא ידמה בנפשו לומר כי הוא איש
מגושם כיון שהוא עוסק בדברים חולין, דק"ל (פסחים
מד:): טעם כעיקר דאורייתא, ובכ"ן כיון שהוא עוסק
בתורה אפילו שעה אחת, הרי הוא מקבל שמוננות
רוחני בשעה זו ונבדל'ת בגופו לשמור אותה כל היום
וגם בצאתו מביהמ"ד ישאר אצלו טעם הנבדל'ת ונבדל'ת
בגופו לכל היום, וזה עושה פעולה טובה כעיקר
התורה לשמרו מרשת היצירה, וכמו שאמרו חז"ל
(סוטה כא:): תורה בין בעידנא דעסיק בה ובין בעידנא
דלא עסיק בה מגנא ומצלא, כי גם בעידנא דלא עסיק בה,
מכל מקום נבלע בו טעם התורה, ובימינו אלה אשר
החושך יכסה ארץ, וכח היצר אין לו דמיון לשנים
קדמוניות רחמנא ליצלן, צריכים לסייעתא דשמיא על כל
פסיעה ופסיעה, והתורה שהאדם לומד בשעה אחת ביום,
זה מצילהו מן החטא כל היום.

ויש להמליץ בזה לשון הפוסקים שאמרו טעם כעיקר
דאורייתא, והרמז בזה כי בלימוד אורייתא שייך הך
הלכתא דטעם כעיקר, שיוכל לעמוד בנסיון כל היום.
והנה רבי עקיבא ס"ל (שם בפסחים) טעם כעיקר
דאורייתא, על כן נרמז בשמו יש קיונה עולמו בשעה
אחת, כי על ידי כח התורה אשר טעמו נבלל בגופו
לשמרו מכל יום, וזכה האדם לקנות עולמו גם בשעה אחת
לימוד התורה ביום, אבל בלאו הכי יכולים ח"ו בגודל
הנסיגות לאבד שני עולמות ר"ל.

דברות קודש מב"ק מרן אדמו"ר שליט"א

(המשך מעמוד הקודם)

ומזה יוצא לנו מעלת קדושת בני ישראל, שעל ידי קיום המצות נתקדש גופינו באופן גבוה ונעלה, ולזה איתא בגמרא (סנהדרין צג.) גדולים צדיקים יותר ממלאכי השרת, כי הגם שהמלאכים כולם קדושים כולם שהורים, ולעומת זה גופו של בשר ודם הוא דבר גשמי עפר מן האדמה, וכחולין דמי, מכל מקום על ידי שהאדם לומד תורה ומקיים מצוות ה', הרי נכלל בגופו קדושת התורה והמצות, ולפי שיטת רבינו תם (חולין צח. תורה רבא) שנהפך כל ההיתר להיות איסור ולוקה על כל כזית וכזית, הכי נמי על ידי עסק התורה וקיום המצות, נבלע בתוך גופו של אדם חמימות ושמנוניות ובליעה רוחני של המצות, ונהפך כל הגוף להיות כולו חלק הקדושה, ובכך על ידי קדושת המצות גופינו קדוש יותר במדרגה גבוה ונעלה ממלאכי השרת. אולם לזה צריך לקיים המצות בחמימות ובהתלהבות אש קודש, דק"ל (פסחים עו.) הם לתוך צונן מותר, ומעתה אם יספוק בתורה שנמשלה לאש בקריות, לא יהיה נבלע בתוכו, אלא צריך שיעסוק בתורה ובמצות באש דקדושה, ואז חם לתוך חם נבלע בתוכו מקדושת התורה והמצות.

ואזכיר כאן עובדא מב"ק הקדושה יו"ט ז"ע, הנה הגה"צ מאשוי זצ"ל כאשר בא הזמן שהיה צריך לעמוד לצבא נסע לעיר סיגעט, כי שם היה בקל לשחד הרופאים שיפטר ממצב, ומחמת כמה סיבות שלא ניתן לו פטור על אחר, נתארך לו זמן שנאשר שם בסיגעט, ובא בכל יום אל הקדושה יו"ט ולמד עמו שיעור. פעם אחת אמר הגה"צ מאשוי זצ"ל (שהיה ג"כ מגליל העליון מעיר נייטרא) להקדושה יו"ט ז"ע, שבמקום מגוריו בגליל העליון למדו יותר תורה ובעמקות יותר גדולה ממה שלומדים פה, השיב לו מרן הקדושה יו"ט זצ"ל, אמשיל לך משל, אם בעלת בית מ בשלת מרק טוב היא מכניסה במרק כמה מיני תבלינים שנותנים טעם טוב במרק, הכל כפי הצורך להמרק שיתבשל בתכלית השלימות, אבל אם משאירים אח"כ את המרק בהקדיה עד שיתקרר, אין לו שום טעם וערך, למרות כל השלימות וכל דברים הטובים שהכניסו בו. ולעומת זה בעלת בית אשר לא נתנה במרק תבלינים כל כך, אבל נתנה המרק בעוד שהוא חם, יש לו טעם טוב. והמשך הקדושה יו"ט ואמר, אתה צורך, אפשר שאצליכם לומדים יותר בעמקות, אבל לומדים בלי חמימות, וא"כ אין לזה טעם וערך כמו אצלינו שלומדים בחמימות ובהתלהבות ביותר.

ובכן אם עושים מצוה בחמימות, אז נותן הנשמה טעם לתוך הגוף, ובלאו הכי הוי כשני דברים נפרדים ואינו מבליע, כי כפי שיבליע צריך להיות בחמימות, לעסוק בתורה ובתפלה בהתלהבות אש דקדושה, וכמ"ש בקדושת לוי (פירוש אנרות) על מאמר חז"ל (שבת כב.) הדלקה עושה מצוה, פירוש שלכתחלה צריך האדם לעשות המצוה בהדלקה ובהתלהבות בתשוקה נפלאה, עכ"ד. ורק על ידי זה יכול הגוף לקבל איכות קדושה ושמנונית ורוחני מקדושת המצוה.

(כאן האריך עוד רבינו בדברי דרוש ואגדה)

והנה אביי ס"ל (חולין קח.) טעם כעיקר דאורייתא, ובכך טעם קדושת התורה נבלע ונבלל בתוך גופו של אדם, והנה זהו לא על עצמו בלבד, אלא גם על כל היושבים בביהמ"ד יחד ולומדים בירתחא דאורייתא, נבלל בתוכם שמנונית ורוחני של התורה, ולזה איתא בגמרא (שבת קיח:) אמר אביי יתתי לך דכי חזינא צורבא מרבנן דשלים מסכתיה עבידנא יומא טבא לרבנן, ופי' המהרש"א בח"א עבידנא יומא טבא לכל רבנן, כאלו חזינא דכולם למדו בשלימות עד סיומא, ע"ש. וצריך ביאור למה יעשה סיום לכולו רבנן אף לאלו שלא למדו המסכת, גם טעמא אביי למה עזרין סעודה לגומרה של תורה, הלא מן הנכון היה לקדש יום זה בתורה ובתפלה. אך ביאור הענין **שעל ידי איש אחד שלומד נתקדש כל הביהמ"ד וכל היושבים, ועל כן חזינא כאילו כולם לומד בשלימות, ועבידנא יומא טבא לכל רבנן**, ולזה עושים סעודה שהוא הנאה להגוף, להורות על קדושת הגוף שקבל שמנונית ורוחני על ידי לימוד התורה.

עכ"פ יומא טבא לנו היום שזכינו לסיים מס' יומא ולהתחיל מס' סוטה, והנה במס' סוטה נרמז בזה כח היצר ה' אשר בדיבור במעשה ובמחשבה, אשר בדרך המטבע אי אפשר להתגבר עליהם, ואך ורק בכח קדושת לימוד התורה אפשר לנצח נסיונות הקשים, ומרגלא בפומיה דכ"ק מרן אדמו"ר זצ"ל להמליץ בדברי הפייטן אין לנו שיעור רק התורה הזאת, דאין לנו שיעור בגלות החל הזה, רק בכח התורה הקדושה. ואם עוסקים בתורה יש לנו תקוה בסייעתא דשמיא להיות יהודי כשר, ועל כן עכשו הזמן גרמא לבקש את אנ"ש הצטרף לשורות הלומדים ולהוסיף ספסלי בי מדרשא להגדיל כח התורה בכל אתר ואתר. **ובזה** אסיים את דברי, והברכה אחת לכל אלו שזכו ללמוד ולסיים המסכת, לכל המגדיר שיעור ומתבצעי תורה, ולכל המנסים למען המלאכה הקדושה לסדר תחבורות ושיעורים, ולכל הנדבכים המזוילים זהב מכיסם למען הרבצת התורה, ישלם ה' פעלם, שיוזכו לכל מילי דמיטב.

השי"ת יעזרנו כשם שזכינו לסיים מסכת זו, כן נזכה להתחיל ולסיים מסכתות אחרות בש"ס, ונזכה ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים, בהתרוממות הנפש והתלהבות אש דקדושה, עדי נזכה לראות בישיבת כלל ישראל ושמתחן, והימים הללו יתהפכו לששון ולשמחה בביאת גואל צדק במהרה בימינו אמן.

בשעת ציולי הלכה

ביורי הלכות, נערך ונסדר ע"י מערכת "בית ועד לחכמים" שע"י מבצר הכוללים קרית יואל והיו למראת עיניו של הגה"צ דומ"ץ קרית יואל שליט"א
לחערות והארות : 845 781 7213 או ע"י הפעקס : 845 662 4936

דין נפסק בגד המרעית קמן בין הנקבים. ונפ"ר הציצית

(א) אם נפסק חלק הבגד שבין שני הנקבים שע"ז תלוי כל הציצית ונפל הציצית לגמרי, פסול הציצית וצריך להפשיטו תיכף ומיד, אמנם אם יהי' לו גנאי גדול, כגון בביהמ"ד שיש אנשים רבים, יש להקל שילך בזריזות למקום צנוע ושם יפשטנו^א.

(ב) ואם רוצה לחזור ולתפור הבגד במקום שנפסק ולחזור ולתלות הציצית עליו, יש לזהר בשני דברים, והירות הא' הוא שאם הוא וואלעני"ע ציצית, לא יחזור לתפור מקום הנקב שנקרע עם חוט של צמר רק עם שאר מינים^ב, [אבל אם הוא בגד של קאטאן מותר לתפורו עם חוט של קאטאן^ג].

(ג) והירות השני הוא שלא יתלה הציצית כמות שהוא עם הקשרים והכריכות, אלא יפתח כל הקשרים והכריכות ויניח החוטים בנקבי הבגד אחר שנתקו, ואח"כ יעשה מחדש הכריכות והקשרים^ד.

(ד) ואם לא נפלו החוטים לגמרי, אלא שנקרע בגד הצמר בלבד [בין שני הנקבים], והציצית נשארת תלויה ועומדת על חתיכת הקאטאן לחוד, ג"כ נכון לתקן בגד הצמר שיהחזור ויתפרנו^ה. [עם שאר מיני חוטים ולא ממזין הצמר, וכמו שנתבאר בסעיף ב^ו], וגם נכון לפתוח הקשרים והכריכות של החוטים ולחזור לקושרם אחר שתיקן הבגד [וכמו שנתבאר בסעיף ג^ז], ובשעה"ד יש להקל בזה^ח.

(ה) כתב החיי אדם^ט שההולך בדרך יטול עמו עוד ציצית שמא יפסל הציצית שלבוש בו, ואם לא יהי' לו ציצית אחרת יתבטל מצוה זו.

=====

(א) כמו שנתבאר בשבוע העל"ט.
(ב) כ"כ בשו"ע (סי' ט"ו סעיף ר"ה) דיש לחוש לדעת רש"י שאסור לתפור במין שכשר לציצית, מחשש שמא ישתיר מחוט התפירה ויוסיף עליו עוד שבעה חוטים לשם ציצית וחזתו ופסול מכיון שלא נטוח לשמה ע"י"ש.

(ג) כ"כ הגה"צ הרומ"ץ שליט"א (בשורת אגלי דבש ח"א סי' ב' אות ה') בשם ספר אמרי דוד (לגאב"ד סווידי ז"ל) שכתב בדומניו שנוהגין שלא לעשות ציצית רק מצמר ולבנים (עפ"י המג"א סוס"ט) מותר לתפור עם שאר מינים, דליכא חשש הניל [המובא בהערה הקודמת] ע"ש.

(ד) כ"כ בשו"ע לב חיים (ח"א סי' צ"ו), והטעם לזה דבלא"פ פסול משום תעשה ולא מן העשוי, אכן הארצות החיים (סי' ט"ו) כ"ל להקל בזה והאריך דליכא בזה הפסול של תעשה ולא מן העשוי וכדעת הר"י ישע"י הראשון המובא בכרכ"י (שיורי ברכה סק"א) ע"ש, והגה"צ הרומ"ץ שליט"א בתשרי (ערוך בכת"י) ציין לשו"ת רב פעלים (ח"ג סי' א') שאחר שהארץ ליישב דברי הר"י ישע"י הני"ל, מ"מ מסיק שלא יברך ע"ז אם לא התיר הכריכות והקשרים, ע"ש, וכן מסיק בשלחן מלכים (אות ק"ז) שאין לברך ע"ז ושואן להקל בדין זה אלא בשעה"ד, ובערב שבת סתם לחשיבה וכיוצא להקל, והיהירה בהרכב ע"ש.

(ה) ענין זה אינו מבורר להדיא בשו"ע, ובתה"ד נתפסק בזה אי צריך לתקנו וכן הביא הגה"צ הרומ"ץ שליט"א בשו"ת אגלי דבש (ח"א סי' א') שכן נתפסק ג"כ בזה בספר אפיקי מגינים (י"א ביאורים סי' כ"ד) ע"ש, ובאמת יש בזה מחלוקת האחרונים שבספר שלחן מלכים (סי' ט"ו סק"נ"ז) הביא בשם ברכי משה (סי' מא') שדעתו להקל ולא נפסל הציצית שנקרע הבגד הצמר לחוד, וכ"פ להלכה בשו"ת חלק לוי (סי' ה') אכן באשל אברהם מבוסטאטש (מהדו"ת סי' י"א) פסק להתיר ונפסל הציצית בזה, ולר"נא פסק הגה"צ הרומ"ץ שליט"א (שם) דנכון לחוש לדעת הא"א מבוטשטאטש ולתפור הקרע.

(ו) כ"כ הגה"צ הרומ"ץ שליט"א (בתשובה שם), ועי"ש דהאריך לבאר דלא נפחת ע"ז החשיבות של בגד צמר, ובגד זה חייב בציצית מה"ת לכל הפוסקים, ואף בשו"ת אהול אברהם (להגאון ר' אברהם שאג - סי' י"א) כ' לענין ציצית שנעשת משני חצאים ואין בכל אחד מהם כשיעור דיש להתמיר ולהתפרם דוקא בחוט של צמר דיש לחוש להפוסקו דס"ל דהכל הולך אחר המעמיד, וע"כ אם יחבר בי חצאים ע"ז חוט ממין אחר אין לו ערך החשיבות של בגד צמר עת"ד, מ"מ יש לומר דגם אהאל אברהם יודה דבנידון דין לא נפחת החשיבות של בגד צמר, דיש לומר דדוקא שם דבלי חוט התפירה לא נתחייב הבגד כ"ל בציצית דאין לו שיעור ע"ז הולכין אחר המעמיד, אבל בשבגד נתחייב בציצית גם בלי התפירה יש לומר דכ"ע מורי דליכא בזה הדין של הולכין אחר המעמיד מכיון שאין חוט זה מעמיד הבגד אלא הנפך, ובכנה"ג הדין דגם כשכל הנפך הוא של עור הבגד מחוץ מדאורייתא דאוליין בחר הבגד ולא בחר הנפך עי"ש ודפח"ת.

(ז) דבשעה"ד [כגון בערב שבת] יש לסמוך על הסוכרים בדכ"ה הציצית כשר וא"צ תיקון כלל (כמו שנתבאר בהערה ה' ע"ש).

(ח) כלל ס"ד (דין ו') הובא בקיצור שו"ע (סי' ס"ח סעיף ר'),